

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Februárius' 9-dikén 1819.

Német Ország.

A' Baváriai Diéta könyttódása, úgy gondolják, hogy Febr. 4-dikén lenne.

A' Diétára Monachiumban már öszszegyült 108 Követek között: 18 Nemesek, 17 Papok és Professorok, 's 75 polgári rendű személyek találtnak. Ezek között vannak 15 oly Nemesek, a' kik Dominicalis jussal bírnak, ugyan annyi pótoló hasonló Nemes személyekkel vagy segédekkel; három Professorok 3 segédekkel; 9 Catholicus és öt Protestáns Papok; 25 városi küldöttek (ezek között találtnak 4 Nemes, 1 Bankós, 17 Polgármesterek, Assessorok 's egyéb Magistratualisok, 5 Kahnárok, 1 Patikárius; 1 Serfőző, 1 Pá-kupetz; 25 Birtokosok (ezek között 3 Nemesek), 2 Párasztok, 14 Serfőzők, 6 Körtsmárosok; 2 Üvegfabrikás (egygyike ezeknek is Nemes); 1 Papirosfabrikás; 1 Molnár, 1 Borliereskedő; és 4 Tisztviselők.

Mind ezek Januárius' 23-dikától fogva vannak Monachiumba öszszegyülekezve, 's készülnek a' Diétai munkálódásokhoz. A' Baváriai Nemzeti Ujság ekképpen emlékeztet rollok Jan. 29-dikén: — „Az Ország' telyes hatalommal felruházott Követei minden tekintetben úgy viselik magokat, hogy közönséges tiszteletet és bizodalmat érdemelnek. A' fővárosba lett megérkezések után első foglalatoskodássok volt egymással megismerkedni, 's egymás gondolkodását, reménységét, 's kívánságát kitanulni. Ezen célzássaiknak annál jobban lehető el-

érésére oly rendet tartanak, hogy egyesülve estvéli 6 óratájban a' Fekete Sas vendégfogadó' szalájába naponként öszszegyülekeznek, 's magokat ott előre készítgetik azon fontos munkához, a' melyre hazájokifjaitól küldettettek. Hogy nagy egygyesség uralkodjék köztök, tegnap úgymint a' szeretett Királyné' nevénapjának innepé' alkalmatosságával nyilván bímálattak az által, hogy délelőtti 10 órákor a' feljebb nevezett vendégfogadóba kerületenként legkissebb vallásos tekintet nélkül, öszszegyülekezvén, elébb a' katonaságnak szép sorait katonai szép muzsikával 's pompával előttök elléptetni végig nézvén, ekkor végre magok is szép sorral megindultak 's előbb a' Szűz Mária templomába mentek, ott misét hallgattak, 's onnét hasonló atyafiságos egygyességgel az Udvari Protestáns templomba seregltek, 's ezeknek erre a' nevezetes napra nézve tartatott isteni tiszteletjeldben is épületes részt vettek. Templom után ugyan ő töltek egy Követség a' Királyné' elejébe bocsáttatván, ő Felsége az ő alázatossággal kifejezett szerentschivánásaikat 's tisztelet-tételjeket nagy kegyességgel elfogadta, 's mind ezeknek a' nappali örvendetes buzgolkodásoknak, egy estvéli vidám vendégeskedés vetett véget, melyben a' buzgó hazafi szíveket sok, szép jóvendőkért való pohárüresítések vidámitották.

Jan. 50-dikán a' Diétai két Előelőségre való Candidálásokkal töltötte idejét a' Rendek' gyűlése. Hat Candidatusok választattak tsupa volcsok többsége által,

kik között kellőnek, tudniillik egy Fő 's egy Vice Elölülőnek kiválasztását, a' Constituzióban magában tartotta - fenn a' Király, melyhezképpeszt ő Felsege Elő első Elölülővé Báró *Schrenket* a' Fő Apellatorium Tanácsosát, 's Második Elölülőjévé *Seyfert* Urat Apellatoriumi Elölülőt nevezte-ki a' Követek' kamarájába. — Azután a' Titoknokok neveztettek-ki. — Végrezetre minden tagoknak sors vonás által határozatott-ki az ő ülőhelye, melynek a' lett első következése, hogy a' Kerületek' és Rendek' Küldöttjeik nem együtt, hanem elegendesen széllyel oszolva ülnek, mellyel, mint látszik az is tudokra adódott, hogy a' Kamará' ülőcsiben és tanácskozásában semmi Rendek 's Tartományok között való külömbség nem fog esmértenni. — Ezek Febr. 1-ső napján mentek véghez; 2-dika arra határozatott, hogy a' Kamarától a' Királyhoz Követség menjen, adja hírül, hogy a' Diéta öszszegyülekezett, 's *constituta* van. — Ugyan ezen napon fognak a' külömbkülömb Biztosságok is a' külömböző tárgyak szerént kineveztetni. — Végrezetre Febr. 3-dikán közönséges innepi pompa tartatik, mellyen a' gyűlés serggel meg fog jelenni, 's azután folytában hozzá lát a' tanácskozásokhoz.

Valami újságban a' Ménus mellett egy tudósítás jött-ki, melyben sok félegunyolódás fordul elő. Az újságban úgy hozatik-fel ezen tudósítás, mintha azt valamely Nemes-Ultra küldötte volna hozzá kihirdetés végett. A' tudósítás ily szavakon kezdődik: Hát meg kell-e a' mi elsőégi jusainknak szünni? Ha! ha! ha! 's a' többi. Ezen tudósítást a' *Würtzburgi* Újságíró is kiadta, de kétséghívtül önnön kárára, minthogy ilyen megintó parancsolatot kapott a' Bavariai Király' nevében azon Kertlet' (Alsó-Ménus') Kormányozó Széketől: —

„A' Király' nevében. Kedveltenség-

gel olvastatott a' *Würtzburgi* újság 5-dik darabjában ez a' Ménus. mellett Dec. 31-dikén költ tudósítás. Ha szabadságában áll is az íróknak az, hogy némely magános emberek' törvénytelen kívánságukat *ironia* és *satyra* által kigunyolják, sőt, a' mi jobb és illendőbb is, hogy őket gyökeres okoknak felhordása által jó útra igazítsák: azt látni és olvasni mindazonáltal, hogy egy egész Rend, melly valamely Státusba felvéve 's abban különös elsőégi jussal felruházattva van, ezen jusaíért átaljában kigunyoltassék, az igen szembetűnő dolog. Abban a' kerületben, a' hol ez az újság nyomtatatik, a' Nemességnek jóval nagyobb része tisztelet-érdemlő magamegtagadással megtette mind azokat az áldozatokat, mellyeket tőlle az időnek 's a' Politikai Constituziónak az idővel elkövetkezett változásai megkívántak; 's ámbár találatnak is köztök egyegy olyanok, kik keservesen érzik azt, hogy ezen áldozatokat tenni kéntelenítették, vagy a' kikben annak obajtása, hogy vajha a' régi kiszorító jusok 's elsőégi hasznok ismét vissza térítettődnének, még egészszen ki nem aludt is: tsakugyan nem lehet még ezért ezen tárgyat a' közönséges és az egész Rendet ily érzékenyen érdeklő megtámadtatásra kitenni. A' Királyi Kormányzék tehát megint a' *Würtzburgi* újságíró, hogy az efféle czikkelyeket, se' levelezőjétől se' más újságokból többé ki ne adja, 's ezen megintetést újságában közönségesen kihirdesse. —

„B. Asbeck, Stumpf, és Colson.

A' *Frankfurti* egygyik (Német) Újság nem régen *Frankfurt Szabad Város* Újságának neve alatt kezdett kiadattatni. Ezen újságnak írója Doktor *Börne* Ur a' napokban ilyen Hirdetést intézett a' Moguntziai 's Wiszbadeni újságírókhoz: — „Rérem, ne terheltessenek legközelebbi leveleikben eze-

ket kihirdetni: Hozzám ilyen parantsolat érkezett írásban Frankfurt szabad városa Politziai tisztségétől: Az itt lévő Censúra oly jelentést teve, hogy Frankfurt szabad városa újságában azon helyek, a' hol valamely sorokat a' Censur kitörölt, pontumokkal vagy vonásokkal volnának betöltetve, azért, hogy a' közönségnek tudtára adattassék, hogy azon üres helyről a' Censur kitörölt valamit. Minthogy ez nagy rendetlenség, és a' Censur kötelességének lenni esmerete ezért jelentést tenni: tehát parantsolatik, hogy többé az újságban ily pontumozások vagy vonások ne találassanak, és a' sorok úgy egymásból follyanak, hogy a' textusban semmi megszakadást észre venni ne lehessen; 's ha megtörténne, hogy az ilyen üres helyeknek összszetaszittatása miatt az árkus ki nem telne, az ilyen üres helyet az Újságíró az árkus végen holmi, már a' Censurán által esett Hirdetésokkal, vagy pedig az egyéb idevaló politikai újságlevelékben már kijött cikkelyekkel töltsébe, a' mely végre neki mindenkor elég efféle Híradásokból és egyéb ilyen cikkelyekből álló tartalékjának kell lenni. Én ezt azért adatom Olvasóimnak tudtokra, hogy ha ők a' Frankfurt szabad városa újságában efféle értelen nélkülvaló, egymásból nem folyó cikkelyt, Híradásokat találnak, minek kelljen azt tulajdonítaniok. Fel-tett ézélom, hogy minden tapasztalásaimat, mellyeket itt a' Censúra dolgában eddig tettem, egy kis nyomtatványban a' Német-Közönség' elejébe botsássam, hogy a' legközelebbi Oktob. 13-dikán annál jobban örvendezhessen." — (Elő fordul a' nevezett Újságírónak *Börne* Urnak ezen hirdetése a' Bavariai Újságlevelékben is).

Az Uralkodó *Liechtensteini* Fejedelem, a' Német Szövetség' Alkaja' 13-

dik cikkelyének, melly szerént a' Szövetség' minden Státusaiban képviselői Constitutziónak kell bevitetődni, eleget tett. Azon jelentésében, mellyel ézi a' Szövetség' gyűlésének tudtára adja, így fejezi-ki magát a' többek közt:

„Minckutánna mi, a' Német Birodalmat össze foglaló kötel' elbomlása után, az Austriai polgári és criminalis törvényeket, és perfolvás módját, a' mi Fejedelemségünkbe, *Liechtensteinba* bevittük, 's az Austriában most szokásban lévő törvénykezés szerént, egy harmadik és legfőbb Törvényszék' felállítását meghatároztuk volna: most már az Austriai Cs. K. Német Státusokban fennálló képviselői Constitutziót vesszük mustrának, annak az említett Fejedelemségünkben való behozására. A' Rendek állani fognak, a) a' Papságból b) a' nép' és Közönségek' Követeiből (*Landmannschaft*. A' nép' Követeinek képét viselik, minden Közönségek' ideigvaló Elöljárói, vagy öreg Esküdtek, vagy a' Közönség' jövedelmének Gondviselői (*Allgeschwornen oder Säckelmeister einer jeden Gemeinde*). Mindazonáltal többi alattvalóinknak is van arra jussok, hogy a' nép Deputátziójának tagjai legyenek, a' kik t. i. a' most fennálló adózás systemája szerént 2000 forintnyi adózás alá tartozó jövedelmet bírnak, továbbá 30 esztendőök, fedhetetlen és jó hírek van, 's a' társalkodásban elszenvedhető karakterrel bírnak.“

Továbbá: „Minthogy meghatározott akaratumk az, hogy minden fekvő jószágok, a' birtokos külömbsege nélkül, egy formán adó alá legyenek vetve, 's következésképpen, a' közönséges terhek hordozásának tökéletes egyenlősége által, mindenik alattvalónk, a' nyomattatástól bátorságba legyen, ezen egyformaság fenn tartatása a' Rendek' gondjának tárgya legyen. Ennél fogva, a' nép Deputátziója

mindenik tagjának megengedjük, hogy az Ország' gyűlésén javaslatokat teheszen, a' mellyek a' közönséges jóra czélznak: mindazonáltal ezt a' just fenntartjuk magunknak, hogy a' Gyűlésnek a' felől készült végzését, szabad tettésünk szerént megerősítsük, vagy viszsza vessük. A' rendektől eshető jóvállásoknak pedig még tárgyai se' lehetnek, a' mik a' Fejedelem uradalmait, regáliáit, vagy privat' jövedelmeit illetik — továbbá, a' politikai, polgári vagy criminalis törvények, 's a' Státus' külső állapotját illető kérdések is a' Rendekek munkássága kerületén kívül esnek."

Nagy Britannia.

Summázatok az Anglus újságokból. — A' Buenos-Ayresben és Chiliben organizálódo Respublikák' számára Londonban husz zászlót készítenek, a' mellyeken egy veres kereszt 's a' feljövő nap szemléltetik, ily körül irással: *Győzni vagy meghalni (Kurir)*. — Az a' szép lovas Regiment, mellyet Oberster Uslar Londonban a' Veneczuélai Respublika' számára verhuált, már telyes számra telt, 's készen áll az elevezésre. *Hamburgból* is hozzá fogják tsatolni magokat néhány száz lovasok, kik minnyájan azon elbotsáttatott *Német Legióból* való emberek, a' melly *Legio* az utóbbi Frantzia hadakozásban Anglus zsoldon tsatáztott. Azt mondják, hogy a' nevezett Obersternek tsak egy kereskedő ház 100,000 font Sterlinget (1 millió forintot) adott költsön ezen expeditzióra. Azt is erősítik, hogy a' Déli Amerikai Szabadság' Angliában találtató barátjainak eszközlésére a' jövő Mártzius' végéig Amérikába szálló Anglus katonáknak száma, 10,000 emberekre fog telni (*Statesman*). — A' Veneczuélai Londonban lévő Agens egy hosszú levelet adott-li a' Londoni újságlevelkekben annak megmutatására, hogy azok a' hírek, mellyeket némely újságlevelkek egy időtől fogva a' Veneczuélai

Respublikai Generálisok' 's nevezetesen a' Bolívar' oltsárlására elterjesztettek, mind hazug rágalmazások legyenek. O a' maga nevében, mint ez is erössített, soha senkinek pénzt nem adott, tisztirángot, tisztidiplomát nem osztogatott, annyival is inkább pénzért senkinek nem adott: hanem a' mit tett, mindent a' Respublika által elejébe szabott parantsolatok szerént 's annak nevében tselekedett. A' maga fejétől senkit soha semmi ígéretekkel nem ketsegtetett, 's az Amérikába való menetelre nem nógatott, 's a' többi (*Statesman*). — A' Parlamentum' alsó háza még eddig, mindtsak a' tagok törvényes útonmódon lett választatásának megvissalásával töltötte idejét. Az új Orátor azolnak a' sebes írónak számára, kik a' Parlamentum' üléselben az újságíróknak rapálnak (irnak), alkalmasabb helyet rendelt mint eddig volt, azt mondván, hogy ezek nagyon szükséges emberek Angliában, azért, hogy azon beszédeket mennél igazabban leírják 's a' közönség' elejébe terjeszszék, a' melly beszédek Anglia' szabadságának első talpkövet, Europa' megvilágosodása' sugárainak gyujtó pontját, 's Nagy Britannia köz lelkének erejét tesszik (*Kurir*). — A' mi Lee nevű Stoop hajónk hirtelen útnak indittatott, mint gondolják, hogy *Szent Ilona* felé (*Statesman*). — A' *Jonston* felakasztatásának történeteiről naponként többtöbb jegyzések jönek világ' elejébe. Az *Edinburgi* Magistrátus hivatalszerént való tudostást adott-li ezen tárgyról, de hasznosabb lett volna, hogy halgasson. Másodsor tsaknem tsupa meztelen akasztották fel *Jonstont*, a' népnek szörnyű bosszúságára. Eret vágtak rajta, hogy az életre vissza hozhassák, azért, hogy másodsor felakaszthassák. E' se volt elég, hanem a' kezeit oly rosszszúl kötötték meg, hogy az egygyik a' munka közben eloldván, alig tudta azt a' Hóhér fére

vonni; hogy az *executiót* végre hajthassa. — A Brüsszelben kitudódott öszszezscsküvésnek már most az előbbentől egészen különböző magyarázatot adnak. Talán fognak még kigondolni több féléket is (*Morning Chronicle*).

Eszaki Amerika.

A *Washingtoni* legújabb tudósítások szerint, a Spanyol Ország és a Szahad Státusok közt a Floridákért fennforgó villongások közelednek végekhez. A Szabad Státusok Titoknokja és Onis Ur közt folyt levelezés a Congressus elöibe van terjesztve — 250 nyomtatott Folló lapot foglal el. Október 24-dikén adta által Onis Ur azon alkü főbb pontjait, melly szerint a Spanyol Udvar a Floridákat által engedi — s 31-dikben a Státus Titoknok, annak főbb tizkelyét, melly szerint a Szabad Státusok ezen által engedésért minden jussokról és kívánságokról, mellyeket Spanyol Országhoz intézhetnének, az Ámerikai kereskedésen esett hárcokra nézve lemondanak, elfogadta. Egy pont van még tsak, a miről meg kell egyezni, t. i. a *Luziána* határa napnyugat felől. Lehet remélni, hogy ez is nem sokára ellövetkezik.

A Frantzia Követ Washingtonban fényes vendégséget adott azért, hogy az idegen seregek oda hagyták Frantziaországot.

Spanyol Amerika.

A Veneczuélát illető legújabb tudósítások szerint, mint a füst ügy elenyésztek a Lord Cochranéről és Insurgens Admirális Brionról egy ideig keringett hírek, tudni illik, hogy Lord Cochrane erőszakosan elvette volna Briontól a fővezérseget 's több effélék. Egész vigadozásban voltak az Insurgensek a Lord Cochrane megérkezéséért. Nem is tsuda, ha meg talál valóságosulni, hogy oly nagy erőt vitt segítségekre. Öt hájója van; az egygyik 64, a másik 32, a

a harmadik és negyedik 20, az ötödik 10 ágyus. Ugy látszik, hogy L. Cochrane és Mac-Gregor, Angliában minden készülleteiket egygyetértőleg tették. Azon egy időben is eveztek el Angliából. Mac-Gregor egyedül 3000 embert vitt Angliából a Belivar' segítségére.

Frantzia Ország.

A mostani környüállások között nem ok nélkül fokadott egy Párisi (nem Ultra) újságitó ezen tanátslásra: — „A Frantziák, a nélkül hogy szép hazájokat el kellessék hagyniok, véghetetlen hódoltatásokat tethetnek honnyokban, pedig a melly hódoltatások sokkal betsebbek 's bizonyosabbak, mint a külföldiek; egy tsepp vérnek kiöntésába se kerülnek, és sokaknak szemeikből kitörlik a könnyseppet. Itt Frantziaországban lehet feltalálni az igazi Champs-d'Asyléket. Legyünk emberek, nemes lelkűek, szánokozzunk a szerentsétleneken. *Ne segéljük elő a kivándorlást.* Mutassuk meg, hogy mi vagyunk a legböltsebb nemzet, 's ez éppen annyit fog érni, hogy a világot másodsor hódoltattuk meg.“

A *Conservator* nevü Párisi újság, melynek nevezetes íróji között van Chateaubriand nevü Paire is, 50-tzig való neveket számlál elő, azok közzül, kik az 1816-ban Jan. 12-dikén költ törvénynek 7-dik tizkelye szerint, az akkori Rövetek kamarájának kívánságára, számhivettettek volt, 's azt erőssíti, hogy a Király a múlt Dec. 24-dikén mind a' harmintznak egész büntetését elengedte. Az elő számlált nevek közt látjuk lenni *Cambacerest*; *Sigest* nem.

Belgium.

Jausens nevü Oberstlajtnánt a Frantziaországi Betsület-Legio' tagja 's most Belgiumi penziós tizst, Jan. 13-dikán 66 napokig tartott fogságából szabadon bocsátatott. Azért ült fogságban, hogy azon öszszezscsküvésnek részese lett

volna, melyet a' közönséges hírek most *Sándor* Császár ellen, majd ismét Frantziaország' tsendességének megzavartatására, mondtak intéződve lenni: de ő ártatlannak találtatott. Ő maga írja közönséges levelekben, hogy csak az okozta volna elfogattatását, hogy neki két Frantziák ezen öszszeesküvésről beszéllvén, ő azoknak beszédjelet halgatta, mint újságot. A' két Frantzia még fogásban ül.

Orosz Birodalom.

Mieltauban, Kurlandia fő városában a' Dec. 24. dikére cső születése napját Sándor Császárnak, igen egyszerű módon és minden pompa nélkül innepelték meg; úgy mindazonáltal hogy Északnak hatalmas Urára ditsőségesebb fényt nem sugározthattak volna. A' Császárnak azon rendelkezését t. i. melly által Kurlandiában a' jöbégységét eltörli, 's a' nép földmivelő osztályának természeti jussát és szabadságát vissza adja, Lettus nyelvre lefordították, és minden prédikáló székkekből felolvasták.

Olasz Ország.

A' Sardiniai Király, Felső Olasz Országi, vagy a' száraz földön lévő Tartományjaira nézve új felosztást rendelt. Ennél fogva az említett Tartományok, 8 fő részekből állanak, mellyek provinciákra, ezek kerületekre, a' kerületek közönségekre osztatnak. A' nyoltz fő részek ezek: *Szavoya, Turin, Cuneo, Aleszszandria, Novara, Aosztia, Nizza,* és *Génua*. Ezen felosztás célja, a' mint a' Királyi rendelkezésben ki van téve, „az igazgatás munkásabbá és könnyebbé tétele.”

A' Szárdiniai Királyi Tartományok (Sardinia szigete ide nem értetődvén) lakosainak száma mind öszve, 3,439,785 — 2727 Közönségekben. Ezen Tartományok kormányozására megkivántató esztendei egész summa 434,900 Livrára megyen: mellyből 240,900-et a' Királyi

Kincstár ad, 194,000 pedig a' Tartományok költségére menyen.

Ő Felsege, a' két Szicziák' Országának Királya, Nápolyban, vagy a' mint most a' diplomatikai stylusban mondatik a' szoros tengeren innen lévő Státusaiban, egy az elmúlt esztendőben költ igen bölts rendelkezésnél fogva, a' földes Uraknak jussát a' törvénykezésre és igazság kiszolgáltatására nézve (dominális jurisdictio v. dominale forum) eltörölte 's a' törvény és perfolvás módját, nagy részint arra a' lábra állította, mint Frantzia Országban van. Egy későbbi határozásában Jan. 1-ső napján kijelentvén. Ő Felsege ezen rendelés igen hasznos és foganatos volta felől való meggyőződését, a' szoros tengeren túl lévő Státusaiban, vagy Szicziában is eltörli az eddig fenn állott törvénykezés módját, 's az új törvénykönyvnek és perfolvás módjának nem sokára lejendő kihirdeléséig, egy provizóriai biztosságot állít fel, az igazság' kiszolgáltatására. Egy Palermóban költ levél, mellyet a' *Diario di Roma* közöl, elő adja azon örömet, mellyet valamint a' földes Urak úgy mások is éreztek ezen rendelkezésen, melly által valamint sok perlekédésnek, úgy a' perfolvás unalomig hosszan nyuló voltának nyaka szakadott.

Az elmúlt hónap' 15-dikán Romában, a' Szent Ignätz Templomában, Cárdinális LittáóEm. nagy pompával keresztelte meg a' Jérusálemi első Rabbit, Láb e Léot. Ezen nagy czeremoniát, nem annyira az oda fel gyült nép és első rangú Papság jelenléte tette nevezetessé, mint maga az által álló személy, ki egy volt a' 'Sidó Vallás elsőbb Tanítóí között, 's a' mellett hogy nagy tudományu ember, tíz nyelvet tud.

Ugyan csak Romából jött tudósítók szerint, az öreg Spanyol Király, IV-diké Károly, Nápolyban, hol a' világra született volt, meghalálozott.

Elegyes Dolg o'k.

A' Genevai *Bibliothèque Universelle* legújabb darabjában van, a' gázzal való világosításnak egy új módja, mely szerint a' gázt nem kőszénből, hanem olajból veszik. A' bánás-módja abban áll, hogy az olaj tseppenként ömlik egy szüntelen égő tuz által hev, öntött, vagy rúd vasra. Az olaj ez által világos gázzá változik, mely sokkal előbb való annál, mint a' melyet eddig kőszénből vettek. A' készítése is egyszerűbb, 's azonkívül a' tüzet, mely a' tsőt melegíti egyébb házi szükségre is lehet használni.

Az elmúlt hétfőn Bétsbe megérkezett Persa Követ, *Mirza Ebu Hassan Khán*, az a' ki az 1813-ban *Gulisztánban* Oktober' 12-dikén aláírta a' Persa és Orosz Udvar közt készült békességet. *Gulisztán* egy kerti mulató hely *Tebrisz* városában, a' *Karabági* vidéken.

Az időjárása ezen a' télen nem tsak Bétsben, de másutt is igen különös. Svétiában December' elején, az eper virágzott: Párisban Novemberben a' cseresnye fák másodszor termettek, és Helvétziában is, a' tél tsak folytatása az ősznek. 'S a' mi különös, midőn Pétersburg körül, még Januárius' 11-dikén imitt amott zöld füvet lehetett látni a' mezőkön, sokkal délibb vidékeken, ugymint, *Orel* és *Glajkoff* körül, kemény tél uralkodik.

B é t s.

Az ő Cs. Kir. Felségek' útozásáról, melyet Bétsből Klagenfurton, Velenczén és Florentzián által Nápolyig ezen esztendőben tesznek, 's a' melyre holnap u. m. 10-dikben meg is indulnak, kiadott leírásból most ezeket közölhetjük:

A' 32 úti szekerek' elejébe, melyekkel utnak indulnak ő Cs. K. Felségek, 156 lovak kívántatnak minden postastatziónál. Császár és Király ő Felségével ül az első szekérben Cs. K. Udv.

Fő Kamarás Gr. Wirbna ő Exc. ja. A' másodikban Császárné ő Felsége a' maga Fő Udv. Mesternéjével Lazanzky Grófnéval. A' Felséges Urunk kísérői között vagynak: Fegyvertármester Báró *Duca*, az ő Cs. K. Felsége Fő Orvosa Státus és Conferencialis Tanácsos Báró *Stift*, az ő Cs. K. Felsége Gen. Adjutansa Oberster Ritter *Eckhard*, 's Titkos Kabinéti Udvari Titoknok *Várady Urak*.

Császár és Király ő Felsége méltóztatott nagy méltóságú Gr. *Erdődy Josef* Magyar Udvari Cancellarius Úr ő Excellenziajának azon kérését, hogy őtet ezen Hivatalából elbótsátani méltóztassa, kegyelmesen elfogadni, 's néki Februárius' 2-dikán költ itt következő kegyes írása által Státus és Conferenzialis Ministeri méltóságot adni: —

Kedves Gróf Erdődy! Midőn én a' maga mind eddig telyes megelégedésemre szüntelen való buzgósággal folytatott hivatalából való, kért elbótsáttatást kegyesen megengedem, 's egyszersmind kegyelmeknek és annakközönségesen való megbizonyítására, hogy a' Státus eránt való érdemeit, 's Személyem eránt minden alkalmatossággal mutatott hűséges indulatját mely nagyon megcsesmerjem, Státus és Conferenzialis Ministeri méltóságot adok Uraságodnak, oly hozzá-tétellel, hogy meggyengült egészségénck a' jól megérdemelt nyugodalom által lejendő telyes helyreállását szívemből kívánom, azt mindazáltal magamnak fenntartván, hogy előfordulandó esetekben, mikor szükségesnek lenni találándom, az Uraságod kimutatott belátását 's tapasztalásait használhassam.

ő Cs. Kir. Felsége, Galanthai Gróf *Esterházy László* Urat, az Erdélyi Királyi Udvari Cancellaria számfeletti Titoknokját, Cs. K. Kamarássá nevezte.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Oláh Ország.

Az Oláh Országi új Hospodár *Szuzzo Sándor*, az elmúlt December 24-dikén megérkezett Bukarestbe. Mint egy 60 esztendő, igen szép külsőjű, és világos értelmű ember, ki egyéberánt is szép erköltsi karakterrel bír. Felesége, a' most Uralkodó Moldovai Hospodárnak, *Callimachi Károlynak* testvére.

Tudományos Dolgok.

(Tudományos Gyűjtemény, 1818. IV-dik Kötet 140—141. lap)

Hesz Mihály Úr, a' Ts. K. földmérési Akademiánál rajzolás' Professora Bétsben, született Heves Vármegyében Egerben; tanulását a' Képző művészség' Bétsi Akademiájában (Akademie der bildenden Künste) végezte Maurer Hubertnek, ezen intézetnek festés' Professorának felvigyázása alatt. Addig is e' betscs képirod. földméről ez legyen megjegyezve, hogy képei akadémiai klaszszikussággal bírnak, mire nézve ditső tanítója, 's minden művészrokonok, ha termékeit szembe vehetik, telve vannak tisztelettel éránta; nem is hozunk elő mostanság munkái közül többet, hanem csak három lapot, 's azt is közelebbi vizsgálat nélkül: még majd reá érvén többször ezután, e' művés' egyéb munkáinak is megismertetését béiktá: hatjuk észrevételünkkel együtt e' honyi levelekbe. Egy Megváltónkat a' keresztén, Máriaival, János Apostollal és Magdolnával, mutató nagy lap a' Ts. K.

földmérési Akademiának Sz. Kereszt nevű temploma öreg oltarán, Bétsben Sz. Theobaldi bátyán (Laimgrube) ékeskedik; mellyről emlékezetes, hogy épen fölébe van állítva egy a' Teremtőt Isteni Fiára lenézve mutató, Maurertől, Hesz' tanítójától, festetett ív-lap (Bogen-Elatt) tudniillik érdemes tanítványát ily szépen megtisztelvé a' híres oktató, kinek a' haladó nevendék olly gyönyörű művével nem kis betsületére szolgált. Másik a' Sz. István Magyar Királyt még más 16. alakkal (Figur) mutató 17. láb magasságú oltárkép. az Érseki Litzeum Templomában Egerben, melly művészüntől az ő mély tiszteletére érdemes Metzenássának, mostani Egri Érseknek, Nagy Szalatnyai Ezró Fischernek akarattjából készült, és Budán az Ország-házában harmad napig nyilván való nézetésre ki volt állítva; ez olly munka, melly a' honyi Metzenász' bizodalját, és művész ismertetét nem különbben igazolja, mint a' Kliensz' tehetségét, és szeretetét, úgy mint születése helyének szántt emlék, jelesíti. Harmadik a' Sz. Annát, Máriaival, és Joákimmal előadó ölnyi magas lap, mellyel a' Fejér Vármegyében Agárdon épült új templom' oltára kériedik, szép ízlésű építetójének Ts. K. Kamarás és Helytartói Tanács Ürményi Maximiliának ajándékából. A' hazafit, ki tsináltta, és a' honyi művész-roknt, ki tsináltta, ezen szép mű egyaránt ditsőíti, 's mind kettőnek Árpád' jövendő nemzetseginél is még betsület, haladást fog szerezni.

K.

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
Febr. 5-dikén 251 $\frac{2}{3}$ — 6-dikén 252 $\frac{2}{3}$ — 8-dikén 255 $\frac{2}{3}$ — forintot.